

CANADA SIKH TIMES

12 - 18 October 2024

ਕੈਨੇਡਾ ਸਿੱਖ ਟਾਈਮਜ਼

Volume 2 Issue 41

• RELIGION

• CULTURE

• HERITAGE

• BUSINESS

UTM establishes Ontario's first endowed chair in Sikh studies

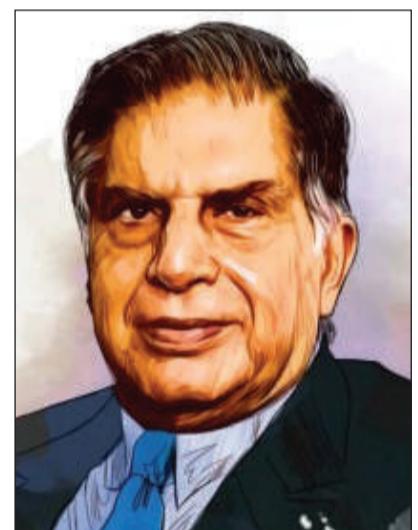

The University of Toronto Mississauga is establishing an endowed chair in Sikh studies, representing a major step forward in research, education and community collaboration focused on Canada's fastest-growing religion. With \$2.5 million from Dr. Davindra Singh, matched by the university

for a total of \$5 million, the endowment will build on the recent momentum in Sikh studies, promoting new research and advancing knowledge and outreach initiatives, including engagement with the Sikh community locally and globally. The endowed chair, currently the only one of its kind in Canada, can attract and retain internationally recognized scholars, leading to new research collaborations and building an unmatched program that will train future generations of students and researchers who, in turn, will go on to become academic stars.

Indian tycoon Ratan Tata dies aged 86

Indian tycoon Ratan Tata has died aged 86, says the Tata Group, the conglomerate he led for more than two decades. Tata was one of India's most internationally recognised business leaders. The Tata Group is one of India's largest companies, with annual revenues in excess of \$100bn

(£76.5bn). In a statement announcing Tata's death, the current chairman of Tata Sons described him as a "truly uncommon leader". During his tenure as chairman of the Tata Group, the conglomerate made several high-profile acquisitions, including the takeover of Anglo-Dutch steelmaker Corus, UK-based car brands Jaguar and Land Rover, and Tetley, the world's second-largest tea company. UK Business Secretary Jonathan Reynolds said in tribute that Tata was a "titan of the business world" who "played a huge role in shaping British industry".

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੀਲਡ ਹਾਕੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਟੀਮ 'ਚ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਸ਼ਾਮਲ

ਜਪਾਨ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਰਮਦੀਪ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਪਰਵਾ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਪ੍ਰਭਲੀਨ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਭਵਨੀਤ ਕੌਰ ਹੋਠੀ ਨੂੰ ਇਸ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਫੀਲਡ ਹਾਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਟੀਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟੀਮ ਵਿੱਚ 23 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਗੋਲਕੀਪਰ ਪਰਮਦੀਪ ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਹਮਟਾਨ ਤੋਂ ਹੈ ਤੇ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰਮਦੀਪ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਖੇਡ ਦਿਖਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਮਦੀਪ ਨੇ ਸਾਲ 2023 ਵਿੱਚ ਇਨਡੋਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ।

ਪਰਵਾ ਸੰਧੂ ਸਰੀ ਦੇ ਇੰਡੀਆ ਕਲੱਬ ਤੋਂ ਹੈ ਤੇ ਫੀਲਡ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਪਰਵਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2023 ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਲੀਨ ਗਰੇਵਾਲ ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਕਿੰਗਜ਼ ਇਲੈਵਨ ਫੀਲਡ ਹਾਕੀ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਲੀਨ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਿੰਡ ਕਿਲਾ ਰਾਏਪੁਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਖਿਡਾਰਨ ਭਵਨੀਤ ਹੋਠੀ ਸਰੀ ਦੇ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੀ ਖਿਡਾਰਨ ਹੈ।

From Humility to Divinity - 3

The Journey of Guru Ramdas Sahib

- Inni Kaur

I am moved by the sabads Guru Ramdas Sahib composed, especially the Lav, which now serves as the wedding composition for the Anand Karaj, the Sikh marriage ceremony. As I reflect on the Lav, I feel the presence of the Guru in every note and every word, as if the music itself is a bridge to the Divine, connecting the earthly with the eternal.

I pause to remember the story of his youngest son, Bhai Arjan ji, who would later become the fifth Guru. I see the love between father and son, a bond transcending physical distance and time. When Bhai Arjan ji, out of devotion, stayed in Lahore as his father had asked, he later wrote heartfelt verses expressing his longing to return. The Guru's joy upon receiving these verses, the reunion of father and son, and Bhai Arjan ji's composition of a fourth stanza in praise of the Guru—all of these moments weave together the profound legacy of love and devotion that Guru Ramdas Sahib left behind. This legacy is not just a story from the past; it is a living testament to the power of love, devotion, and the unbreakable bond between a Guru and his disciple.

I immerse myself in the profound words of Bhai Balvand and Bhai Sata in Ramkali Ki Var, singing praises of Guru Ramdas Sahib. "Blessed, blessed is Guru Ramdas," the sabad begins, acknowledging the extraordinary grace that adorned him. It reminds me that the Guru was not simply a revered teacher or leader; he was a manifestation of divine will, a miracle brought into the world by the Creator.

The Guru's presence, as described in the sabad, is steady, unfathomable, and beyond measure, offering a profound lesson. It suggests that true spiritual leadership transcends human limitations and ego. Instead, it is rooted in the infinite, in a depth that cannot be weighed or quantified. The Guru embodies divine steadiness—a calm, unwavering presence that offers support and guidance to all who seek it. This divine essence, ever-present and unshakeable, becomes a beacon of hope and a source of strength.

The sabad's recognition of Guru Ramdas Sahib as "Nanak," "Lahina," and Guru Amardas brings continuity and unity within the Sikh tradition. It highlights the seamless transmission of divine wisdom through the

Gurus, each embodying the light of the one before. I find comfort and strength in this sacred lineage, knowing that the Guru's light is eternal, unwavering, and ever-present. It supports all who seek it, connecting us to a lineage of spiritual guidance that spans generations.

In this sabad, I see the miracle of transformation—how the once destitute Bhai Jetha ji rose to lead the Sikh nation, embodying the very image of the Divine. The Creator's grace was upon him, establishing him as the Guru and completing the miracle of transformation. The journey from humility to divine leadership reflects the profound truth that greatness is born from the union of devotion and divine will.

Guru Ramdas Sahib's life is a testament to the power of humility, service, and divine love. Emerging from a background of hardship, his unwavering dedication to the Guru and the community led him to achieve greatness. He embodies selfless service, a devotion that knows no bounds, and the divine light that continues to guide us today. His life reminds us that we can become vessels of divine grace through humility and unwavering faith.

As I immerse myself in the awe of Guru Ramdas Sahib, I feel a deep connection to his legacy. His life, teachings, and unwavering faith in the Divine inspire and uplift my spirit. They remind me of the eternal light that shines within us all, which guides us through our journeys, illuminating our path with the same divine grace that once guided Guru Ramdas Sahib. ♦♦

Explore the World with Amar Holidays Pvt. Ltd.

Gurpreet Singh
Director

(India) : +91 9810210366
(Canada) : +1 778 970 6660
(WhatsApp Call Only)

AMAR HOLIDAYS PVT. LTD.

Amar Tour & Travels (Since 1998)
Call For Domestic & International Ticket & Tour Packages Also
Best Deals For : USA, CANADA, EUROPE, LONDON,
AUSTRALIA & NEW ZELAND, WORLD WIDE HOTEL
BOOKING

E-mail : gurpreet@amarholidays.com
Website : www.amarholidays.com

Ready to embark on unforgettable adventures? Look no further! *Amar Holiday* is here to turn your wanderlust into reality. With our exceptional travel services and expertise, we are committed to curating the most extraordinary experiences just for you. Get ready to create memories that will last a lifetime!

HERITAGE

ਨਵਰਾਤਰੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ-2

- ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਜਮੁਨਾਨਗਰ

ਆਉ! ਹੁਣ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਹਿਮਾਂ, ਭਰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ.....!!!

1. ਕਬੀਰ ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨ ਛਾਡਿ ਕੈ ਅਹੋਈ ਰਾਖੈ ਨਾਰਿ॥
ਗਦਹੀ ਹੋਇ ਕੈ ਅਉਤਰੈ ਭਾਰੁ ਸਹੈ ਮਨ ਚਾਰਿ॥੧੦੮॥ (੧੩੨੦)

ਅਰਥ- ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੇਵੀਆਂ ਦਾ ਵਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਖੋਤੀ ਦੀ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ 4 ਮਣ (160 ਕਿੱਲੇ) ਬੋਝਾ ਢੋਂਦਾ ਫਿਰੇਗਾ।

2. ਛੋਡੈ ਅੰਨ੍ਹ ਕਰਹਿ ਪਾਖੰਡ॥
ਨਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾ ਓਹਿ ਰੰਡ॥ (੮੨੩)

ਅਰਥ - ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ (ਇਸਤਰੀ, ਪੁਰਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ) ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿੱਚ ਪੈ ਕੇ ਵਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ (ਅੰਨ ਛੱਡਦਾ ਹੈ), ਸਮਝੋ ਕਿ ਉਹ ਪਖੰਡ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਸੋਹਾਗਣ ਕਹਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਰੰਡ (ਵਿਧਵਾ) ਕਹਿਲਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਅੰਨੈ ਬਿਨਾ ਨ ਹੋਇ ਸੁਕਾਲੁ॥
ਤਜਿਐ ਅੰਨਿ ਨ ਮਿਲੈ ਗੁਪਾਲੁ॥ (੮੨੩)

ਅਰਥ - ਅੰਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਾਲ ਹੀ ਕਾਲ ਹੈ। ਅੰਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਦੇ ਵੀ ਹਰਿਆਵਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਨਸਾਨ ਭੁੱਖਾ ਤੜਫ-ਤੜਫ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਲੋਕ ਅੰਨ ਛੱਡ ਕੇ ਵਰਤ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੋਕ ਅੰਨ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

4. ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਹਿ ਦੇਹੀ ਦੁਖੁ ਦੀਜੈ॥
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਹੀਂ ਬੀਜੈ॥ (੯੦੫)

ਅਰਥ - ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅੰਨ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।

5. ਵਰਤੁ ਤਪਨੁ ਕਰਿ ਮਨੁ ਨਹੀਂ ਭੀਜੈ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਪੂਜੈ॥੧॥ (੯੦੫)

ਅਰਥ - ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਪ, ਤਪ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨ ਨੂੰ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ।

6. ਭ੍ਰਮਿ ਮੋਹੀ ਦੂਖ ਨ ਜਾਣੀ ਕੋਟਿ ਜੋਨੀ ਬਸਨਾ ਰਾਮ॥
ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਅਵਰੁ ਜਿ ਚਾਹਨਾ ਬਿਸਟਾ ਕ੍ਰਿਮ ਭਸਮਾ ਰਾਮ॥ (੮੪੮)

ਅਰਥ - ਹੇ ਜਿੰਦੇ! ਵਹਿਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਮਾਂ ਨੇ ਤੇਰੀ ਆਤਮਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਤੈਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਜਨਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਟਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਬਾਝੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਕਾਰਣ ਤੂੰ ਗੁੰਹ ਦੇ ਕੀੜੇ ਵਾਂਗ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੰਦ ਵਿੱਚ ਪੈ ਕੇ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਲਵੇਂਗੀ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੀ ਵਾਰ)

ਡਿਪੋਰਟ ਦੇ ਡਰੋਂ
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਹੁੰਚੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ

ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੈਂਕਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਏ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਾਪਸ (ਡਿਪੋਰਟ) ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਪੋਸਟ ਗਰਜੁਏਟ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਬੰਧੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਚ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਭਵਿੱਖ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬਰੈਪਟਨ, ਵੈਨਕੂਵਰ, ਵਿਨੀਪੈਗ ਅਤੇ ਮੈਂਟਰੀਅਲ ਜਿਹੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੋਂ ਬਰੈਪਟਨ 'ਚ ਕੁਈਨ ਸਟਰੀਟ 'ਤੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਰੁਪਿੰਦਰ ਹਾਂਡਾ, ਗੁਰੂ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਮਾਇਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਥੋਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਕਰੀਬ 1.3 ਲੱਖ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਉਧਰ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਦਬਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨੀਤੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੱਦ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਰਵਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਟਿਕਾਊ ਬਣੀ ਰਹੇ।

◆◆ ਰੋਸੁ ਨ ਕੀਜੈ ਉਤਰੁ ਦੀਜੈ ◆◆

1. ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ 'ਰਾਜੇ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
  - a. ਭੁੱਖ
  - b. ਰਜਨਾ
  - c. ਬਾਦਸ਼ਾਹ
  - d. B ਅਤੇ C ਦੋਵੇਂ
2. ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ 'ਰਾਜੈ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
  - a. ਭੁੱਖ
  - b. ਰਜਨਾ
  - c. ਬਾਦਸ਼ਾਹ
  - d. B ਅਤੇ C ਦੋਵੇਂ
3. Japji Sahib ਵਿੱਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ 'ਮੰਨੇ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
  - a. ਮੰਨ ਲੈਣ ਨਾਲ
  - b. ਜਿਸਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ
  - c. ਮੰਨ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ
  - d. B ਅਤੇ C ਦੋਵੇਂ
4. Japji Sahib ਵਿੱਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ 'ਮੰਨੇ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
  - a. ਮੰਨ ਲੈਣ ਨਾਲ
  - b. ਜਿਸਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ
  - c. ਮੰਨ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ
  - d. B ਅਤੇ C ਦੋਵੇਂ

(ਦੇਖੋ ਉਤਰ ਪੰਨਾ 4 'ਤੇ)

ਪੰਨ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾਂ

- ਮਮਤਾ ਕੌਰ, ਹਾਜ਼ੀਬਰਗ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਪੋਥੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਪੋਥੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਬਾਣੀ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਲਾਈਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਗਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੋਥੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰਖਦੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ 1539 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਭਾਈ ਲਹਿਨਾ ਜੀ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਬਖਸ਼ੀ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਉਲੇਖ ‘ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ’ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਤਿਤ ਮਹਲ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਹੋਆ॥

ਸੋ ਪੋਥੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੋਗ ਮਿਲੀ॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ 15 ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ 774 ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ 19 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ 958 ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਉਚਾਰੇ ਹੋਏ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ।

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ 1552 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 63 ਸਲੋਕ ਰਲਾਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ 1574 ਈਸਵੀ ਨੂੰ, 17 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ 885 ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਰਲਾਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ।

ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ 1581 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 30 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰਿਤ 647 ਸ਼ਬਦ ਰਲਾਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਵੀ 30 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ 2312 ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਸ ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ ਜੀ ਦੀ “ਸੱਦ ਬਾਣੀ”, ਭਾਈ ਸੱਤਾ ਜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਬਲਵੰਡ ਜੀ ਦੀ “ਰਾਮਕਲੀ ਦੀ ਵਾਰ ਬਾਣੀ” ਸੀ, 11 ਭੱਟਾਂ ਦੇ 123 ਸਵਈਏ (ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ 10, ਦੂਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ 10, ਤੀਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ 22, ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ 60, ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ 21 ਸਵਈਏ ਕੁਲ 123) ਸਵਈਏ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਰਾਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ (ਸਪੈਲਿੰਗ) ਇਕਸਾਰ ਕਰਨੇ ਸਨ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਣਾ ਸੀ। ਕਾਵਿ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਬਾਣੀ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਛੰਦਾ - ਸ਼ਬਦ, ਅਸ਼ਟਪਦੀਆਂ, ਛੰਤ, ਵਾਰ, ਸਲੋਕ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਵਿਉਂਤ ਸਮਝਾ ਕੇ ਬਾਣੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਲੋਕ ਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਉੜੀਆਂ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਹੜੇ ਸਲੋਕ ਬਚ ਗਏ, ਉਹ ਸਲੋਕ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਵਧੀਕ ਸਿਰਲੇਖ ਥੱਲੇ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੀ ਵਾਰ)

ਖਤਰੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਹੈ - 2

- ਪ੍ਰੋ. ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੋ

ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਕਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਸਮਝੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਦੋ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ।

ਬੋਲੀ, ਬੋਲ ਚਾਲ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਲਿਪੀ, ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਸੰਭਾਲਣ ਤੇ ਤਾਰੀਖੀ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੋਲੀ ਤੇ ਲਿਪੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੋ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ, ਪਰ ਤਾਜੁਬ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਲਿਪੀ ਦੀ ਸਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ “ਉੜਾ-ਉਠ” ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਸਿਰਫ ਸਾਹਿਤ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਸਿੱਖਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਣ ਦੋਸ਼ ਯੁਕਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਚ ਬੈਠੇ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਖੋਜ ਉਪਰੰਤ ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਨੀਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਬਾਨਣੂੰ ਬਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ◆◆

SIKH MATRIMONIALS

Gursikh boy 29/5'10" / BTech / Working in Canada as Project Manager / Father retired from Air India / Contact +1 905 782 3495

Gursikh girl 25/5'4" / Bachelor of Business Administration / Well Employed Package 70000 Canadian Dollars / Citizen / Contact +1 (604) 230-5738

Gursikh Boy 28/5'10" / BTech / PG course from Toronto / Canada PR / Father Advocate Delhi HC, Mother Retire from SBI / Contact +91 9810396775

Gursikh girl 32 / PG in Canadian Health Care / Pursuing Dental Hygiene / Divorced / Working as Dental Assistant in Ottawa / Back home Dentist / Brother married also in Ottawa. Business family Contact +1 5197816013

ਪੰਨਾ 3 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਤਰ:

1. C

2. B

3. B

4. A

Chief Editor: Dr. Harjinder Singh

Editor: Dr. Davinder Singh

Designer: Pavit Singh

Advisory Board: Gujinder Singh (USA), Harpreet Kaur (Belgium), Harmohinder Singh (USA), Mamta Kaur (India), Taranpreet Singh (India), Harman Singh (Canada)